

Боротьба з насильством над жінкою в Україні

Більше 50% населення України потерпали від насильства в сім'ї впродовж свого життя. Йдеться не лише про фізичне насилля, а жорстоке поводження загалом, зокрема психологічне, сексуальне. Все що робиться супроти волі іншого члена сім'ї є виявом насилля. За деякими оцінками ця проблема стосується чи не кожної другої жінки, особливо складна ситуація у сільській місцевості, що пов'язано із стереотипами.

Насильство в сім'ї, незважаючи на те, чи є воно фізичним, економічним, сексуальним чи психологічним, є одним з найбільших порушень прав людини – права на життя та фізичну та психологічну недоторканість. Насильство чоловіків щодо жінок завжди вважалось «приватною справою» сім'ї, до якої певним чином залучені жінки, і лише впродовж останніх 40 років про цю проблему говорять як про проблему цілого суспільства, оскільки насильство стосується не лише жінок, які стали жертвами, але й суспільства загалом. Це стосується і дітей, які також стають жертвами або свідками такого насильства. Основними фактами, які стали відомими внаслідок проведення соціального дослідження стало те, що 44% населення України потерпали від насильства в сім'ї впродовж свого життя, причому 30% зазнавали насильства у дитячому віці. А близько половини тих, хто зазнавав насильства в дитячому віці, стикалися з ним і в дорослому житті. За результатами дослідження GfK Ukraine на замовлення «Програми рівних можливостей та прав жінок в Україні» - спільного проекту Європейського Союзу та Програми розвитку ООН в Україні було з'ясовано, що: Жінки частіше стикалися з насильством в сім'ї у дорослому віці (33% проти 23% чоловіків), а чоловіки – у дитячому (34% проти 27% жінок). 35% українців стикалися з психологічним насильством (найчастіше це постійне приниження та контролююча поведінка), 21% з фізичним (побиття, а також замикання, зв'язування, примушення стояти в нерухомому положенні), 17% - з економічним (примушення звітувати за кожну копійку, присвоєння обманним шляхом чи знищення майна), 1% - з сексуальним насильством (насильне примушення до статевого акту). Основною причиною різних ситуацій насильства більшість потерпілих називали стан алкогольного сп'яніння. Респонденти потерпали від психологічного, фізичного та економічного насильства найчастіше з боку батька або чоловіка, рідше з боку матері і ще рідше з боку дружини. Сексуальне насильство найчастіше коїли чоловіки по відношенню до своїх дружин. Близько 75% жертв різних видів насильства ні до кого не звертались по допомогу, решта переважно звертались до інших родичів. Лише 10% жертв фізичного насильства звертались по допомогу до органів внутрішніх справ. Серед усіх опитаних 47% населення вважає, що у випадку фізичного насильства слід звертатися до міліції і 45% довіряють міліції. 52% респондентів довіряють психологічним службам, 46% - громадським організаціям, що ведуть боротьбу з насильством та допомагають жертвам, 40% - державним соціальним службам, однак лише 1-2% жертв насильства в сім'ї зверталися до цих організацій. Жінки частіше стикалися з насильством в сім'ї у дорослому віці (33% проти 23% чоловіків), а чоловіки – у дитячому (34% проти 27% жінок). 35% українців стикалися з психологічним насильством (найчастіше це постійне приниження та контролююча поведінка), 21% з фізичним (побиття, а також замикання, зв'язування, примушення стояти в нерухомому положенні), 17% - з економічним (примушення звітувати за кожну копійку, присвоєння обманним шляхом чи знищення майна), 1% - з сексуальним насильством (насильне примушення до статевого акту). Основною причиною різних ситуацій насильства більшість потерпілих називали стан алкогольного сп'яніння. Респонденти потерпали від психологічного, фізичного та економічного насильства найчастіше з боку батька або чоловіка, рідше з боку матері і ще рідше з боку дружини. Сексуальне насильство найчастіше коїли чоловіки по відношенню до своїх дружин. Близько 75% жертв різних видів насильства ні до кого не звертались по допомогу, решта переважно звертались до інших родичів. Лише 10% жертв фізичного насильства звертались по допомогу до органів внутрішніх справ. Серед усіх опитаних 47% населення вважає, що у випадку фізичного насильства слід звертатися до міліції і 45% довіряють міліції. 52% респондентів довіряють психологічним службам, 46% - громадським організаціям, що ведуть боротьбу з насильством та допомагають жертвам, 40% - державним соціальним службам, однак лише 1-2% жертв насильства в сім'ї зверталися до цих організацій.

До терміну «насилля» відносять не тільки фізичну складову, але й фінансову та моральну.

Жінки-активістки всього світу, починаючи із 1981 року, 25 листопада відзначають як день проти насилля. У 1999 році Генасамблея ООН цю дату проголосила Міжнародним днем за ліквідацію насилля по відношенню до жінок. Історичною передумовою означеної дати стала подія, що відбулася в 1961 році у Домініканській республіці. Тоді за наказом диктатора Рафаеля Трухільо були жорстоко вбиті три сестри Мірабал, політичні активістки. Нині є і певний символ проти всіх форм насилля над жінками, збереження материнства – біла стрічка. У нашій області, говорять правоохоронці, без особливих символів і визначних дат із чоловіками, які піднімають руку на жінку, перш за все проводять профілактичну роботу.

Насильство не обмежується тільки фізичним, тобто, побиттям. Також сюди ми включаємо фінансове – коли людину обмежують у задоволенні її потреб. Також сексуальне, моральне, коли пригноблюється людина.

Якщо говорити про покарання, то згідно з адмінкодексом, на порушника очікують громадські роботи терміном до 1 місяця, адмінарешт до 5-ти діб чи штраф. Саме через останній, жінки не звертаються із заявами до міліції. Бюджет у родини – спільний, тож фактично за порушення проти неї сплачує сама жінка. Втім, ці моменти у суді обов'язково враховуються, тож якщо у родині наявні факти насилля, правники радять жінкам не замовчувати цей факт, адже нанесення ушкоджень середнього ступеню тяжкості і тяжких тілесних відносять вже до розряду кримінального, а не адміністративного кодексу, а там вже зовсім інше покарання.

27 листопада 2006 року Перший заступник Міністра України у справах сім'ї, молоді та спорту Ілля Шевляк взяв участь у міжнародній конференції, присвяченій започаткуванню кампанії Ради Європи з боротьби проти насильства по відношенню до жінок.

Зазначена конференція була проведена у м. Мадриді (Іспанія) під егідою Ради Європи та за сприяння уряду Королівства Іспанії. У Конференції взяли участь представники урядів всіх держав – членів Ради Європи, делегації Канади, Ватикану, Японії, Мексики, США, а також представники міжнародних організацій, які працюють у сфері боротьби з насильством у сім'ї.

Започаткована кампанія тривала до 2008 року, її мета – засудити насильство по відношенню до жінок як грубе порушення прав людини, заохотити держави-члени РЄ вжити відповідних дій, зокрема шляхом підтримки проведення кампаній на національному рівні, аби покласти край такому ганебному явищу.